

Μαθηματική Μοντελοποίηση I [TEM281]
Εξετάσεις, Παρασκευή 1 Φεβρουαρίου 2013
Διάρκεια: 2:15 ώρες

Θέμα 1. (10 + 5 + 10 μονάδες) Έστω ένα σωματίο το οποίο βρίσκεται σε δυναμικό $V = V(r)$, όπου (r, θ) είναι πολικές συντεταγμένες.

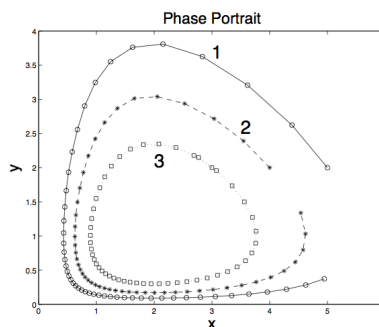
- (α) Βρείτε και γράψτε τις εξισώσεις κίνησης του σωματίου (σε πολικές συντεταγμένες).
 (β) Γράψτε μία διατηρήσιμη ποσότητα της κίνησης (αιτιολογήστε γιατί είναι διατηρήσιμη).
 (γ) Μία επιπλέον δύναμη τριβής $\mathbf{f} = -\lambda \mathbf{v}$ (η οποία δεν περιέχεται στο δυναμικό) ασκείται σε αυτό το σωματίο, όπου λ είναι μία σταθερά και $\mathbf{v}$ είναι η ταχύτητά του. Γράψτε τις εξισώσεις κίνησής του.

Θέμα 2. (7 + 7 + 7 μονάδες) Έστω το ακόλουθο μοντέλο το οποίο περιγράφει εξέλιξη των πληθυσμών λύκων (κυνηγών) και λαγών (θηραμάτων) σε ένα οικοσύστημα:

$$\begin{aligned}\dot{x} &= x - xy \\ \dot{y} &= -2y + xy\end{aligned}$$

Έχουμε ολοκληρώσει αριθμητικά το σύστημα των εξισώσεων από χρόνο $t_1 = 0$ έως $t_2 = 4.8$ χρόνια και βρήκαμε τις καμπύλες στο διάγραμμα φάσεων όπως φαίνεται στο σχήμα.

- (α) Ποιά μεταβλητή παριστάνει λύκους (κυνηγούς) και ποιιά λαγούς (θηράματα); [Αιτιολογήστε]. Ποιές είναι, κατά προσέγγιση, οι αρχικές συνθήκες $[x(t=0), y(t=0)]$ που χρησιμοποιήθηκαν στην ολοκλήρωση του συστήματος; [Αναφερθείτε σε δύο από τις καμπύλες, δώστε επεξηγήσεις].
 (β) Αν είναι γνωστό ότι οι $x(t), y(t)$ είναι περιοδικές συναρτήσεις, τι μπορείτε να πείτε για την περίοδο μεταβολής του συστήματος; [Αναφερθείτε και στις τρεις καμπύλες, δώστε επεξηγήσεις].
 (γ) Εάν υποθέσουμε ότι για χρόνο $t = t_0$ έχουμε μέγιστο αριθμό λύκων (κυνηγών), σε πόσο, κατά προσέγγιση, χρόνο θα έχουμε ελάχιστο και σε πόσο μέγιστο αριθμό λαγών (θηραμάτων); [Αναφερθείτε σε μία από τις καμπύλες, δώστε επεξηγήσεις].

ΣΧΗΜΑ 1. Καμπύλες στο διάγραμμα φάσεων για το μοντέλο κυνηγού-θηράματος του Θέματος 2. Η εξίσωση έχει ολοκληρωθεί από χρόνο $t_1 = 0$ έως $t_2 = 4.8$ για τρεις διαφορετικές αρχικές συνθήκες. Διαδοχικά σύμβολα σε κάθε καμπύλη (1:κύκλος, 2:αστέρι, 3:τετραγώνισ) σημειώνονται ανά χρόνο $\Delta t = 0.1$ και ενώνονται με γραμμές (1:συνεχή, 2:διακεκομμένη, 3:εστιγμένη).